

ЗА ОСНОВНОТО СЪДЪРЖАНИЕ НА ПОНЯТИЯ, СЪОТНОСИМИ КЪМ ЕЛЕКТРОННАТА ТЪРГОВИЯ, КАТО ПАЗАРНО ДОСТИЖЕНИЕ И НЕЙНАТА ЗАКОНОВА РЕГУЛАЦИЯ

Пламен Парушев

Plamen_Parushev@abv.bg

**Град Балчик, жк. „Балик”, бл. 24, вх. А, ет. 2, ап. 5
БЪЛГАРИЯ**

Ключови думи: електронна търговия, законова регулация, алтернативи.

Резюме: Статията обобщава различни мнения за развитието на електронната търговия, за нейното влияние върху процеса на интегриране и конвергиране на социални общности. Създавайки информационното общество, като най-важен и противоречив проблем в сегашните пазарни условия се възприема този за социалната роля на държавата, т.е. – правителството. Конвергенция според базовото значение на електронната търговия. Новите технологии, които дават възможности за развитието на електронната търговията и на тяхното еволюционно ниво, което придобива революционно значение. Трансформацията на обществото в „информационно общество”, подобно общество е стъпка към конвергенцията на глобалното общество и подкрепа за това трансформиране. (Convergentia от латински сближаване, между партньорите по сделки). Въвеждане на процедурни правила и икономически мерки в онлайн търговията, цитират се различни аргументи по тези въпроси.. От аспекти на правната регулация на електронната търговия, до регулации чрез Директива 2011/83. Регулативната роля на държавата вместо, тази на пазара. Кой вид процес е деетатизация? Институции, като работещи корпорации, обществена потребност и интерес. Законови регулации между производители и потребители, през призмата на техните междуличностни отношения – хоризонтални и вертикални координати на социалната структура. Съотносими стандарти на електронната търговия към новите пазарни условия. Алтернативен пазарен модел за електронна търговия, успешното развитие на ел. търговия при едновременно съчетание с m-trade, мобилна търговия чрез интернет. Препоръки към Закона за ел. търговия с пожелателен характер - частно правните взаимоотношения, като реципрочни форми на сделки в обстановката на влиянието на пазара. Необходимостта на договорното право, според Закона за договорите и задълженията. Повече детайли в договорното право, като възможна изискуема позиция между правото и пазарната реалност, при условието на нисък икономически растеж, като международно явление.

I. КОНВЕРГЕНЦИЯ, БЛАГОДАРЕНИЕ НА ЕЛЕКТРОННАТА ТЪРГОВИЯ

Електронната търговия е етап, ниво в развитието на пазарните взаимоотношения между: производител – (чрез или без посредничеството на доставчик) – и потребител в условията на онлайн покупко-продажба, извън търговския обект, когато самият търговски акт се осъществява виртуално, т.е. само по себе си търговския акт няма материална субстанция, но се осъществява чрез материални средства, достъпни благодарение на развитието на новите технологии.

Електронната търговия се разглежда, като еволюционен етап в развитието на пазара с революционно значение, който етап чрез разширяващия се сегмент на виртуалната и т. нар. добавена реалност, осъществява революционна промяна в традиционните, да ги наречем „затворени общества“, като ги преобразува в общества на публично достъпната информация за институционалното посвещение на публичния, т.е. обществен интерес. В резултат и на приложението, че на неумолимото въздействие на електронната търговия на стоки и услуги, обществото придобива качеството на информационно общество, което създава равни условия за икономическите агенти и без политически, т.е. репресивни мерки и решения премахва асиметрията, т.е. неравенството в конкурентните иновационни технологии в достъпа до пазар, предлагайки стандарти на потребление без необходимостта на производствени или търговски складове и магазини, като материални обекти.

Създаването и утвърждаването на информационното общество, като етап в процеса на конвергенцията, която има глобално измерение, поставят научното изискване за конкретизация на съдържанието на понятието конвергенция. Според извода на гл. ас. д-р Венцислав Перков, класификацията на европейските държави за 2014 според степента на развитие на електронната търговия от типа „Бизнес към бизнес“ показва, че е налице сближаване в степента на развитие на е-търговия от типа B2B между европейските държави¹.

Същият текст от резюмето на английски език въвежда понятието „конвергенция“ – „конвергенция в нивото на развитие на е-търговия от типа B2B според европейските страни“.

Понятието конвергенция, въведено от автора преводач – всъщност съдържа необходимите емпирични данни за комерсиалната характеристика на конвергенцията, като икономическо сближаване на условията на партньорите по сделки².

Търговско икономическият етап в развитието на конвергенцията може да понижи риска от свръх производство – (съществуване на непродана стока, продукция, за която няма клиенти), като дори унифицира изискванията за устойчиво икономическо развитие с тези за устойчив характер на търговските сделки, като ги персонализира, като ги ориентира към потребителски устойчивия сегмент на средната класа, като намалява продажната цена на стоката за сметка на ограничения характер на дистрибуторите във веригата: производител – потребител – клиент.

По повод на последното заключение авторите: проф. д-р ик. н. Татяна Орехова и Ярослав Тертичний, констатира в свое изследване, че според прогноза на Merchant Research Center за перспективите пред електронната търговия във Великобритания, бързият темп на растеж на електронната търговия ще доведе до затваряне на всеки пети

¹ Перков, В. Класификация на европейските държави според степента на развитие на електронната търговия от типа „Бизнес към бизнес“, Годишник на Стопанска Академия „Д. А. Ценов“ – Свищов, Том СХІХ 2016, резюме на англ. език, с. 277, последно използване на електронния ресурс (06.04.2020 г./08:15 часа).

² Габеров., Иван. Учебен речник на чуждите думи в Българския език с приложения, Gaberoff®, Елпис®, с. 258.

физически магазин за търговия на дребно в страната до края на 2019 г., като общият им брой ще намалее от 282 000 на 220 000. Такава е тенденцията и в други държави, като все повече предприемачи навлизат на онлайн пазарите, за да съкратят своите разходи и да повишат ефективността си³.

Съкращаването на част от посредническия, дистрибуторски, търговски в магазинната мрежа, дистрибуторски персонал доказва, следния извод за дейността на малкия и среден бизнес, че може да реализира печалба главно от съкращаване или замразяване на работната заплата, както и от съкращаване на заетия персонал. Тази тенденция наново поставя въпроса за ролята на държавата като регулатор на пазара, за социалната и ориентация, за защитата на хуманитарния резултат от въвеждането на новите технологии и особено – за правната защита на плащанията от страна на потребителя, за гъвкаво ориентиране или преориентиране към е-търговия на близко разстояние. В този смисъл трябва да се подчертае изискването за повишена чувствителност на националното законодателство към защита на киберпространството и утвърждаване на правните гаранции за реално равноправие на страните по сделките по електронен път.

II. АСПЕКТИ НА ЗАКОНОВАТА РЕГУЛАЦИЯ НА ЕЛЕКТРОННАТА ТЪРГОВИЯ. ОТ ЕТАТИЗЪМ КЪМ ДЕЕТАТИЗАЦИЯ

Регулацията се осъществява едновременно чрез: Директива 2011/83 ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25.10.2011 г. от други директиви, както и от националното законодателство. Търсеният резултат е да се постигне хармонизация между тях, „...пълна хармонизация на информацията за потребителите, особено при трансграничните продажби, както и при стопанската дейност в погранични райони”⁴.

Указанието на цитираната директива ориентира към крайната цел, известна с описанието – преодоляване на явлението „етатизъм” – „деетатизъм”. Думата E'tat – държава от френски език e'tatisation – одържавяване. Учение за намесата на държавата в стопанския живот, като държавата сама поема частните предприятия. Нарастване на ролята на държавата в икономиката, превръщане на частните имущества в държавна собственост, одържавяване⁵.

От гледна точка на либерализма, на идеята за ориентацията към създаване на информационен тип общество, етатизмът като теория и практика се възприема като уродливо явление, породено от бившата еднопартийна система, подхранващо сливането на управляващата партия при еднопартийната политическа система с държавата.

Практиката на българския преход показва, че преодоляването на етатизма не е едноактно действие и че то, преодоляването, до голяма степен зависи от интегрирането на България в европейската общност, от хармоничното конвергиране в правно

³ Орехова. Т., Тертичний. Я. Съвременни тенденции в развитието на електронната търговия на световните пазари. сп. Бизнес управление, година XXIX, кн. 4, 2019 г. издание на Стопанска Академия „Д. А. Ценов” – Свищов, с. 54, последно използване на електронния ресурс (07.04.2020 г./09:40 часа)

⁴ Официален вестник на Европейския съюз. Директиви. Директива 2011/83/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25.10.2011 г. относно правата на потребителите, за изменение на Директива 93/13/ЕИО на Съвета и Директива 1999/44/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 85/577/ЕОИ на Съвета и Директива 97/7/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, L304/64, 22.11.2011 г. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:32011L0083&from=EN>, последно използване на електронния ресурс (08.04.2020 г. 20:25 часа).

⁵ Милев, Ал., Николов, Б., Братков, Йордан. Речник на чуждите думи в Българския език А-Я, Четвърто преработено и допълнено издание, с предговор към първото издание от Акад. Владимир Георгиев, изд. „Наука и изкуство”, София, 1978, с. 262.

икономическата и финансовата област, от преобразуването на институциите в успешно работещи корпорации.

III. ЗАКОНОВА РЕГУЛАЦИЯ

Законовата регулация на преките пазарни взаимоотношения между производители – (доставчици на стоки и услуги) и потребители, се урежда най-вече от:

1. Закона за електронната търговия в сила от 24.12.2006 г.,
2. Закона за техническите изисквания към продуктите в сила от 1.10.1999 г.

Към момента на обсъжданата тема съществуват следните противоположни мнения относно променената и променяща се роля на държавата в информационното пазарно общество:

- Обръщане на социалната пирамида, като гражданското общество и най-вече неправителствените организации изискват и налагат елементи от пряката демокрация, независимо от пазарните взаимоотношения, без да се отчита ролята на електронната търговия, като форма на маркетингова пазарна демокрация, осъществявани с технически средства;

- Друго мнение, се защитава от доц. д-р Живко Драганов, според когото: „вертикалната хармонизация открива път, създава място за хоризонтална хармонизация⁶.

Следователно, благодарение на сближаването, (конвергирането) на законодателствата в областта на вътрешния пазар на Европейския Съюз, под влиянието и на развиващата се електронна търговия се създава нова вертикално-хоризонтална социална структура на обществото, нова координатна система. Нейното по-нататъшно демократизиране може да се осъществява дори чрез подражателството, т.е. възприемане на тези правни регулации и стандарти в електронната търговия, вече доказали при практическата им приложност своята релевантност, т.е. съпоставимост към новите пазарни условия.

IV. АЛТЕРНАТИВЕН ПАЗАРЕН МОДЕЛ НА ЕЛЕКТРОННАТА ТЪРГОВИЯ

С цел, желана пълнота на изложението, тук се отбелязва че освен „е-търговия”, съществува и успешно се развива „м-търговията”, т.е. мобилната търговия, която е форма на извън магазинен търговски обект, до развиващ електронната търговия, посредством, нейното осъществяване с помощта на преносими умни устройства с достъп до интернет⁷.

Съчетанието между мобилната и електронната търговия, при условия обаче, че производителите нямат своята ниша на пазара на Европейската общност, а също и в трети страни, ще стимулира развитието на националната икономика, особено ако преобладаващата международна икономическа реалност бъде обременена с нисък темп на икономическия растеж.

⁶ Драганов, Живко, Сближаване на законодателствата в областта на вътрешния пазар на Европейския Съюз. Сп. „Бизнес и право”, Business and Law, брой 1/2018, Издателски комплекс – УНСС, София, 2018, с. 47 (резюме), https://www.unwe.bg/Uploads/Main/451c4_%D0%91%D0%B8%D0%B7%D0%BD%D0%B5%D1%81%20%D0%B8%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE%20%D0%B1%D1%80.1%202018.pdf, последно използване на електронния ресурс (09.04.2020 год./07:45 часа).

⁷ Стоянов Михаил и Гроздева Десислава, Мобилната интернет търговия, като флуидна форма на търговски обмен. Сп. Диалог, бр. 2, 2017 г. с. 81, <https://www2.univishtov.bg/dialog/about.asp?magazine=8>, последно използване на електронния ресурс (10.04.2020 г./19:35 часа).

V. ПРЕПОРЪКИ КЪМ ЗАКОНА ЗА ЕЛЕКТРОННАТА ТЪРГОВИЯ

Ориентацията към по активно представителство на частно-правни взаимоотношения от типа на „участваща държава”, използване на „двойни договори” според конкретния случай, укрепване на договорното начало, субсидиарност. Липсва конкретизация на понятието „информация”, разбираана главно като факти – или сбор от факти, пренебрегване на възможността информацията да има качества на арт продукт и да подлежи на защита от закона за интелектуалната собственост.

ЛИТЕРАТУРА:

[1] Перков, В. Класификация на европейските държави според степента на развитие на електронната търговия от типа „Бизнес към бизнес”, Годишник на Стопанска Академия „Д. А. Ценов” – Свищов, Том СХІХ 2016, резюме на англ. език, с. 277, последно използване на електронния ресурс (06.04.2020 г./08:15 часа).

[2] Габеров., Иван. Учебен речник на чуждите думи в Българския език с приложения, Gaberoff[®], Елпис[®], с. 258.

[3] Орехова. Т., Тертичний. Я. Съвременни тенденции в развитието на електронната търговия на световните пазари. сп. Бизнес управление, година ХХІХ, кн. 4, 2019 г. издание на Стопанска Академия „Д. А. Ценов” – Свищов, с. 54, последно използване на електронния ресурс (07.04.2020 г./09:40 часа)

[4] Официален вестник на Европейския съюз. Директиви. Директива 2011/83/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25.10.2011 г. относно правата на потребителите, за изменение на Директива 93/13/ЕИО на Съвета и Директива 1999/44/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 85/577/ЕОИ на Съвета и Директива 97/7/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, L304/64, 22.11.2011 г. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:32011L0083&from=EN>, последно използване на електронния ресурс (08.04.2020 г. 20:25 часа).

[5] Милев, Ал., Николов, Б., Братков, Йордан. Речник на чуждите думи в Българския език А-Я, Четвърто преработено и допълнено издание, с предговор към първото издание от Акад. Владимир Георгиев, изд. „Наука и изкуство”, София, 1978, с. 262.

[6] Драганов, Живко, Сближаване на законодателствата в областта на вътрешния пазар на Европейския Съюз. Сп. „Бизнес и право”, Business and Law, брой 1/2018, Издателски комплекс – УНСС, София, 2018, с. 47 (резюме), https://www.unwe.bg/Uploads/Main/451c4_%D0%91%D0%B8%D0%B7%D0%BD%D0%B5%D1%81%20%D0%B8%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE%20%D0%B1%D1%80.1%202018.pdf,

последно използване на електронния ресурс (09.04.2020 год./07:45 часа).

[7] Стоянов Михаил и Гроздева Десислава, Мобилната интернет търговия, като флуидна форма на търговски обмен. Сп. Диалог, бр. 2, 2017 г. с. 81, <https://www2.univishtov.bg/dialog/about.asp?magazine=8>, последно използване на електронния ресурс (10.04.2020 г./19:35 часа).

ON THE MAIN CONTENT OF THE CONCEPTS RELATING TO ELECTRONIC TRADING AS MARKET ACHIEVEMENT AND ITS LEGAL REGULATION

Plamen Parushev

Plamen_Parushev@abv.bg

*City Balchik, zhk. „Balik”, bl. 24, entry A, floor 2, apartment 5
BULGARIA*

Key words: *e-commerce, legal regulation, alternatives.*

Abstract: *The article summarizes different opinions about the development of e-commerce, its influence on the process of integration and convergence of social communities. Creating the information society, the most important and contradictory problem in the current market conditions is perceived as the social role of the state, ie. - the government. Convergence on the base of e-commerce. New technologies as possibilities for development of e-commerce and their evolution level with revolutionary meaning, transformation of society in to information society such society is a step forward convergence and support of global society. Convergence latin., rapprochement between deal – partners. Procedure and economic measures of on-line commerce. The author quoted different arguments on such issues see the bibliography. From aspects of the law regulation of e-commerce – regulations through Directive 2011/83, the regulation role of the state, instead of that of market which ring of process of deetatisation, institutions as working corporations – public need and interest. Law regulation between producers and clients interpersonalities relations – horizontal and vertical (upright), coordinates of the social structure, relevant standards of e-commerce to the new market’s conditions. Alternative market’s model for e-commerce. The successfully development of e-commerce is together with “M-trade”, “mobile trade” mobile adj. through internet. Recommendations to the Law for e-commerce with advisable essence, private – low interrelations as reciprocal deals, under the market influence, agreement law, accordance to the law for agreements and obligations. More details in the contract law, possible juxtaposition between the law and markets, reality – low economic growth as international phenomenon.*